

Sum so mangan heldur Knud Andersen røðu – hesaferð sum formaður fyri Levende Hav eftir at hann hevði avsagt dómin yvir svíkjandi politikararnar, sum byrjan upp á kjakherferðina »Hav og Klima – læg kursen om«. Endamálið var at fáa døpru útlitini fyri havið og tilfeingið í havinum hægri upp á altjóða verðurlagsdagskránna fram til veðurlagstoppfundin í Keypmannahavn í november í 2009 (Mynd: Jens Dige/POLFOTO)

Aktivisturin og skiparin Knud Andersen

Hálvi vestmenningurin, skiparin, maskinsmiðurin og aktivisturin í Danmark, Knud Andersen, er deyður

Um vit veruliga vilja minnast Knud Andersen, so er ikki at keypa blómur, tí so skulu vit heldur lata eina eina peningagávu til Anton. Anton er ein deksbátur við bláum segli og brúnum stýrhúsi, sum Knud Andersen førði sum skipari í 40 ár, ikki bara sum fiskimaður, men eisini sum aktivistur.

Mamma Knud, Gunhild á Rógvi, var ættað av Rógvi í Vestmanna. Hon var systir kendu jarðarmóðurina í Keypmannahavn, Astrid á Rógvi og kenda vestmenningin Arna á Rógvi. Knud hevði nógv samband hendarvegin, familjubond og vinarbond. Eisini stóð hann í sekstíárunum í læru og bleiv útlærdur sum maskinsmiður á Tórshavnar Skipasmiðju.

Tað var umborð á Anton, at Knud Andersen gjørdi tað nógva av sínum sosiala arbeiði, millum annað við ungum, sum vóru úti í trupulleikum, og sum eingin vildi kennast við, men sum Knud Andersen fekk við til at rokast á sjónum, at fiska og annars at finna eina meining við lívinum. Tað var ongantíð menniskjanum, sum tað var galið við, men tað var samfelagnum, segði skiparin. Tað var eisini við Anton, at

Knud Andersen sigldi kring Danmark og var í at kalla øllum landsins havnum og royndi at tosa við fiskimenn – og onnur við – um at verja havumhvørvið. Hann var við til at stovna Landsforeningen Levende Hav, hann helt fyrilestar í samkomuhúsum við donsku strendurnar og brúkti nógva tíð á vindbardum havnarløgum at tosa við fiskimenn viku eftir viku.

Hann stóð har, tí hann sá koralrivini hvørva, trolarar knúsa fiskastovnarnar, og ídnaðarskip dálka hav og luft. Sum fiskimaður hevði hann sæð tað sjávlur, og hann visti, hvussu hann skuldi siga tað:

»Brotsverkið hjá DONG« kallaði hann havdálkingina.

»Kolverkini hjá DONG eru fólkaamorð«, skrivaði hann einaferð á einum dregli. »Stegðið havsvínarínum«, skrivaði hann á ein annan.

Tað var uttan manuskript, tá hann helt sínar torutalur, orðini vóru skørp og beinleiðis. Hann fekk eisini figgindar, og í Gilleleje vórðu hann og Anton tveittir úr havnini, tí nakrir illir hummara-veiðimenn ikki dámdu tónalagið hjá honum. Tað eru bara tvey ár síðani hesa hending.

Síðst í áttatiárunum, tá umhvørvisráðharrar úr ymsum evropiskum londum vóru á fundi í Hollandi fyri at tosa um dálking í Norðsjónum, læt hann seg í

Knud Andersen var føddur 26. august í 1941. Hann er útbúgving maskinsmiður, seinni lærari, fiskimaður og aktivistur. Eftir hann sita unnusta, triggjar dótur og fimm abbaðørn. Knud doyði 12. august 2019

sum Neptun kongur, við trítindakvísl í hendi, og sníkti seg inn á fundin, har hann kravdi, at ráðharrarnir nú veruliga gjørdur nakað við tað.

Tá vaktarmenninir tveittu hann á dyr, noktaði hann at fara og rópti:

»I am the king of the North Sea!«

Knud Andersen var ikki bara ein maður við eini sak. Hann var eisini miðpunktíð, tá fólk hittust. Ikki var hann tann stóri sangarin, men hann sang, so masturin skinklaði, og hann elskaði at halda veitslur á sjónum.

»Hava vit tað ikki frálíkt?«,

plagdi hann at spyrja, meðan Anton rullaði í Eystursjónum.

Tað var ikki nógv pláss í kabússuni, men pláss var fyri øllum skeivum eksistensum »på understøttelse« eins og filosoffum og listarfólkum eins og handilsmonnum í klædningi.

Umborð á Anton stríddist sprøkluta liðið ikki bara fyri einum betri havumhvørvi, men so avgjørt eisini fyri veðurlagnum.

Einferð fekk Knud Andersen sannført ein av stjórunum hjá Mærsk at koma umborð á Anton, har skiparin tók ímóti honum í bláari ketildrakt og rætti honum oljutu hond sína. Hann vísti Mærsk-stjóranum eitt aggregat, sum hann hevði installerað á motorin sum kundi vátta, at CO2 útlátið minkaði, um ferðin minkaði. Tað sama, segði hann, kundu Mærsk-skipini gera.

Um Knud Andersen hevði nakað við tað at gera er helst ivasamt, men nøkur ár seinni tók Mærsk reiðaríð ráðini til sín.

Hann var líka móti øllum, og kanska var tí tí, at tey flestu dámdu hann. Sjálvt fiskimenn, sum høvdu aðra hugsjón enn hann og kanska hildu, at hann rópti í so hart og var heldur víðgongdur.

»Hóast vit hava ymsar meiningar eru vit tung í huga og syrgin at siga einum menniskja farvæl, sum legði alla orku í fiskarið,« skrivaði Fiskeri Tid-

ende í minningaroðrum um Knud Andersen.

Nógv fólk vóru til jarðarferðina, sum var í Hemmed í Norðurdjurslandi, har Knud Andersen og unnusta hansara í 45 ár búðu. Og samkomuhúsið var á tremur við fólk, sum hann hevði havt við sær – frá donsku strondunum og heilt til Kasakstan, Tansania og smáu oyggjarnar uttan fyri Eritrea.

Knud Andersen elskaði at vera á sjónum, fjarhugaður langt burtur frá øllum. Sum ungur var hann hvørja summarfrítíð í Føroyum, har mammam, Gunhild á Rógvi, vaks upp, og tað hann fann á stóra bláa havinum var sama eydnukensla, sum hann fann millum fjøllini í Føroyum.

Tá hann fekk staðfest krabba-mein í vælindinum og noyddist undir strævna skurðviðgerð, vardi tað tó ikki leingi, til hann aftur var á sjónum. Hann megnaði at sigla við Anton nýggjar leiðir, eitt nú til Fólkafundin á Bornholm í juni í ár, men stutt eftir fekk hann boðini um, at krabbin hevði spreitt seg til allan kroppin.

Tað gjørdist síðsti túrurin hjá Knud Andersen, og hann doyði 78 ára gamal. Anton livir tó enn, og um stutta tíð fara familjan hjá Knud Andersen og vinir umborð á deksbátin fyri at sigla út í Kattégat at spreidda ein part øsku hansara í havið.